

צונח ההררי

את השם "מייק הררי"
לוחשים עד היום

במסדרונות המוסד ביראת כבוד: המפקד המיתולוגי של
אגף המבצעים המיוחדים "קיסריה", האיש שהקים את
יחידת המתנקשים "כידון", הלוחם רב-המעללים שהיה
מעורב בפעולות מסמרות שיער כמו חיסול רוצחי הספורטאים
במינכן, "אביב נעורים" ואנטבה, והדמות האגדית ששימשה
השראה לעשרות סרטים הוליוודיים, ספרים ותוכניות

טלוויזיה. לרגל יציאת הביוגרפיה שלו, הסכים
מייק הררי, לראשונה בחייו הסוערים, לשבת
לראיון בלעדי ונוקב על עשרות שנותיו כאיש
צללים - כולל ההסתבכות ההיא בלילהאמר
ולמה הוא נרדם בסרט שעשה עליו ספילברג.

מייק הררי יוצא לאור - הסיפור המלא

צילום: אילן ספייר

מייק הררי בונציה, 1947
(מימין: היום, בן 87).
"אנחנו די הצלחנו
במלחמה בטרור. לא סתם
ערפאת לא ישן באותה
מיטה פעמיים ברציפות"
צילום מהאלבום הפרטי

צילומים מהאלבום הפרטי, הררי

למעלה משמאל, עם
כיוון השעון: הררי בדרך
לקיבוץ בארי, 1946; הררי
כראש קיסריה באירופה,
1977; וטצנה מוטון
הטרט "מינכן". אסוד
לפעול באופן פראי כזה

בכלא, הררי הופיע לפתע בביתו בתל-אביב, לאחר ש"צוללת
ישראלית באה לחלץ אותו", כך על פי הפרסומים.
מעבר לכך – שתיקה מוחלטת. הררי חזר להרוץ בקשות עיי-
תונאים מהארץ ומכל רחבי העולם לראיינו על עברו המסעיר
במוסד.

עד השבוע.
לרגל יציאת הביגרפיה שלו, "איש המבצעים" (הוצאת
כתר), הסכים מייק הררי להסיר את הלשון מעל חלק מפעולותיו.
לפני שביצעה ספורים חגג הררי את יום הולדתו ה-87, אבל
בשיחה עימו מתברר שמדובר באיש מודיעין מיומן וממור, חד
כתר ובעל ויכוח פנומנלי, שמסוגל לשבת לשיחות שנמשך
כות לעיתים שעות, ללא הפסקה וזולת שתיית כוסות משקה
פטל, שאשתו פנינה (אחותה של נשיאת בית המשפט העליון
לשעבר, ורדית ביניש) מכינה לו. "הוא היה יכול להביס את
אסד ביכולת לשבת ולקיים ריון ללא הפסקה", מאבחן כתב
הביגרפיה, אהרון קליין (ראו מסגרת).

בשיחות שלנו, הררי עדיין זוהר מאור ושומר בקפדנות על
סודות רבים. "רק בספר השמיני שלי", הוא אומר בחיך, "אולי
אתקרב לכסות את כל אלפי המבצעים שבהם הייתי שותף".
ועדיין: כל כמה דקות משטף ריבורי יכולות להזות בסיס לכמה
וכמה תריסים הלייזריים מסמרי שיער.
רק בתבול קטן: אצל הררי, זה קרה באמת.

"הים דורש קורבן"

הררי נולד בשכונת נווהצדק בתל-אביב, דוד שביעי בארץ.
אמו הייתה עקרת בית ואביו מנהל בחברה צרפתית שעסקה
ביבוא ציוד לפלשתינה. הוא גדל ולמד בתל-אביב. את ילדותו,
כך הוא מספר, עיצבו שני אירועים:
הראשון היה בשנת 1936, כילד בן תשע למאורעות 1936, אז
שטף את הרחובות המון ערבי מוסת. "ראיתי את הפורעים וג'יפ
בריטי שרוף", הוא נזכר, "עם גופת הסרג'נט החמוכה עדיין
יושב, מחזיק בהגה". הילד הררי ניגש לתנות סמוכה לצורכי
חקלאות, ומתנת לאפו של המוכר לקח ירית עץ עבה של מערר
– ויצא להגן על החזירים המותקפים.

האירוע המכונן השני קרה ב-12 בפברואר 1942. הררי, נער
בן 16, ירד לשחק עם חבריו ברחוב הרצל, כשלפתע הבחין בה
תקולות מחזרה. הררי: "כשהתקרבת, פתאום ראיתי שמדירים
גופה בשק". ורדי הסקין טיפס במדרגות הבניין שמתוכו הוצאה
הגופה. "הייתי נער, ואף אחד לא עצר אותי. נכנסתי לירידה
וראיתי את הארון שבו הוא הסתתר". הגופה הייתה של אברהם

אמצע שנות ה-2000, המאבק
של המודיעין הישראלי נגד
פריקט הגרעין האיראני והסיוע
של איראן לטרור במזרח התיכון
כבר התנהל במלוא עחו. ראש
המשלה המנוח שרון הטיל על
ראש המוסד ראן, מאיר רגן, את
"האחריות הסיכולית העליונה"
למנוע מאיראן להגיע לפצצת
אטום, והבטיח למוסד את כל המשאבים והתקציבים כדי לעמוד
במשימה. אלא שבעניין ספציפי מאוד, בפרויקט מטרים מאוד –
נתקל הארגון בקושי.

"בשביל בעיה מיוחדת, צריך בן אדם מיוחד", אמר רגן באתר
השיבות וגייס למילואים את איש המבצעים הידוע והמשפיע
ביותר בתולדות הארגון: מייק (מיכאל) הררי.
אף אחד במוסד לא הדים גבה. אחרי הכל, הררי היה בין מקי-
מי "קיסריה", האגף למבצעים מיוחדים של המוסד, ופיקד עליו
במשך עשור סרע במיוחד. ועוד פרט קטן: כשרגן קרא לו לשוב
– הררי כבר היה בעשור התשיעי (ו) לחייו.

וכן, שנים ארוכות לאחר שפרש, כשלידו אנשים שלעיתים
אפילו לא נולדו בשפיקר על פעולות שחלקן הפכו למיתוסים –
חזר מייק הררי למבצע מרכזי של המוסד. "ככל שזה נוגע למה
שכתוב בתעודת הזהות", משחזר אדם ששירת במוסד באותה
תקופה, "הוא היה המבוגר ביותר במבצע, לעיתים ב-50 שנה.
אבל במרץ שלו, בריק בפרטים ובמקורות – מה שכיום נוהגים
לכנות 'לחשוב מחוץ לקופסה' – מייק היה הצעיר שבחבורה.
מדיהם לראות את האיש הזה, שכולנו גדלנו בצל המיתוס שלו,
וחזר לפעילות כמו פנתר רך בשנים".

בסיום המבצע העניק לו מאיר רגן בטקס חגיגי צל"ש מיוחד על
חלקו. "מעטים האנשים שהיו במהלך חייהם בצמתים כה רגישות
ומיוחדים אשר חיבו מקוריות, אומץ לב ומנהיגות כמו מייק",
כתב רגן על הררי. "הוא היה שותף לפעילויות לפני קום המדינה
ולאחריה. גם לאחר שפרש – התייצב ללא היסוס כשנקרא לרגל".

...

גם היום, ב-2014, מייק הררי הוא אגדה במסדרונות המוסד.
הלחום המהולל, המפקד המיתולוגי של קיסריה, האיש שהקים
את יחידת "כידון", זה שסיפורים על המבצעים שבהם השתתף
– חלקם ייחודו רק בעוד שנים רבות, אם בכלל – נלחשים מפה
לאוזן ביראת כבוד. אינספור סרטים, ספרים, כתבות וסדרות

**על יחידת "כידון": "התדמית שנוצרה לקיסריה בכלל ולכידון
בפרט, כאילו מדובר בחבורה של קילור, אינה נכונה. בקיסריה
לא היו קילור במובן האכזרי של המילה, רוצחים מלידה. בכלל
לא. הם ידעו שפלוני הוא בן מוות, כי הוא הרג יהודים ואם
הוא ימשיך לחיות, הוא יהרוג עוד"**

שפות (עברית, ערבית, אנגלית, צרפתית ואיטלקית), הוא
נשלח לאירופה מטעם המוסד לעלייה ב' וחזר לעסוק בהעלאת
חשאים של מעפילים ארצה. הררי השתלב ביחידת הקשר "הג-
רעונים" ועסק גם בלוגיסטיקה המודרכת שנדרשה לצורך הע-
לאת אלפי הפליטים שביקשו להימלט מאירופה, מתחת לאפס
של הבריטים.

אחת מהאנויות הללו הייתה "יציאת אירופה", המוכרת יותר
בעולם כ"אקסדוס". הררי: "זו התקופה שבה יצרתי לעצמי את
אמות המידה והשיטות לפעילות חשאית בחו"ל, הכלים שישמ-
ש אותנו מאוחר יותר במוסד".

באותה מהאנויות שהעמסה באלג'יר היו עולים ממרוקו,
שהייתה זו הפעם הראשונה שעלו על כלי שיט. כשהיו כבר
הרחק בים, פרצה סערה עזה. שלושה ימים ושלושה לילות
רגשו הגלים. "כולם היו כל כך רעבים וחלשים מהמסע
ומהקאות", נזכר הררי. "חששתי שעוד אביא גויות לארץ
במקום אנשים חיים".

בלילה העירה אותו אחת הנוסעות, שערה סתור, עיניה מבר-
עות ובידיה תינוק בן יומם, שנראה חלש, "והיא אומרת לי
שהנוסעים רוצים להשליך את התינוק לים".

הררי ניגש לידכתי הספינה ופגש שם את קשישי הקבוצה.
"הים סוער", אמרו הזקנים להררי. "הוא רעב ודורש קורבן.
יש מת על הספינה הזו, זה התינוק הזה, וצריך לתת אותו לים
כדי שיירגע".

הררי: "זה היה מצב מאוד לא נעים. הרי לא יכולתי לפגוע
בסמכותם של הזקנים, ששיתוף הפעולה עימם היה חשוב מאוד.
או קודם כל רציתי לוודא שהילד אכן בחיים: הוריתי לאם לה
ראות לי שהילד אכן יונק ממנה. אחר כך לקחתי את שניהם
לקבינה ונתתי להם מעט חום ואוכל, עד שהילד התאושש. במ-
קביל, הים נרגע".

הקשישים?
"הם פירשו את ההתאוששות של הילד כזו שהביאה לסיום
הסערה, וקיבלו את האם וכנה בחזרה אליהם בתשואות".

הצייד עם המגבעת

אחרי הקמת המדינה המשיך הררי לשרת בתפקידי קשר
ומודיעין בצה"ל, אך פרש ממנו וגויס מיר לשידכית (שירות

רף שם ליחידת המחסלים למשימות שונות בהיערכות לפעולה. אבל איך עושים זאת? הדרי החליט לבנות לעצמו כיסוי של איש עסקים המגיע לאותה מדינה במסגרת עבודתו. הוא השיג לעצמו תעודת הטבלה לנצרות, ובאמצעותה ובעזרת דרכון זה השיג ויזת כניסה למדינה. עכשיו נותר עניין הרובה. הדרי בחן את המזוודה עם הסליק שהוכנה עבורו במוסד והגיע למסכנה כי הסכנה גדולה מדי. "חשבת שיש סיכוי רב שהסליק יימ צא. החלטתי לבחור בשיטה אחרת לחלוטין: להכניס את הרובה באופן גלוי לגמרי".

הדרי שינה במקצת את סיפור הכיסוי: איש עסקים אמר - היוצא למסע ציד במדינה המוסלמית. כדי להתכונן, הדרי ואשר תו יצאו למסע הציד יחדיו בחנויות היוקרה של פריז. "איסור נתן לי חשבון הוצאות פתוח לטובת המבצע", הוא אומר. בין השאר נרכשו סט של תשע מזוודות עור מפוארות תואמות בגדלים שונים, חליפות רגילות וחליפות ציד, מגפי ציידים ועוד. הרובה הונח באחת המזוודות, גלוי לגמרי, כמובן אחרי שעבר כיוול מתאים בידי מומחי היד של המוסד.

לבוש בחליפת שלוש חלקים ומגבעת בורסלינו יוקרתית, נחת הדרי במדינה המוסלמית ומיד שבר סבל מקומי שישא את מזוודותיו. המראה היה כל כך מעורר כבוד, שפקיד המכס אפילו לא פתח את המזוודות לבריקה והניח להדרי להיכנס עם הרובה למדינה.

ומה קרה עם הפעולה? "ברגע האחרון", משחזר הדרי, "שונה נתיב הנסיעה של היעד לחיסול באופן שהפך את היירוט לבלתי אפשרי. לו היינו הורגים אותו, היינו חוסכים לעצמנו הרבה כאב ראש. חבל שזה לא הצליח".

שני מומחים לעבוד איתו ולא הצליחו. וגם הוא ניסה וניסה וניי סה לגלות מהו המחסום, ולא הצליח. רק בסוף התברר שהמחסום הזה היו השניים שחינו כולנו תחת כיסוי באתיופיה".

מדי פעם היה הדרי נעלם. במקרים רבים היה קורא לו איסור הראל למבצעים שונים ברחבי העולם. כך קרה גם בתחילת 1960. "זה מבצע מסוכן במיוחד", אמר להדרי ראש המוסד, "עמוק בארץ יעד (מדינת עימות)". הדרי נוכד שהשיב בציטוט מהמנון הפלמ"ח, "לפקודה תמיד אנחנו". "אני מחפש רק מתגוררים, כי אם יתפסו אותך, רק אלהים יוכל להציל אותך", אמר הראל.

"או להתגברות תמיד אנחנו", אמר הדרי בחצי חיוך. הראל החל להסביר: המטרה היא רמות בכירה שנתפסה אז כאיום משמעותי ביותר על שלומה של מדינת ישראל. "המוסד גילגל כמה יומות לפגוע בו", אומר הדרי, "הפעם היינו ממש קרובים".

זה לא קצת משחק מופכן לפגוע ברמות כל כך בבירור? איך תדע מי יבוא במקומו? אולי מישור גורע יותר מחשפן שאתה מביר.

"ראשית, אני איש מבצעים ופועל תחת פקודות. אני סומך על מועצת החכמים שיושב ומקבלת את ההחלטות הנכונות, בלי קשר לדעתי בעניין. מעבר לכך, האיש הזה היה בר חיסול ולא סתם הוציאו עליו פסק דין מוחת. מיום שנולד הוא עשה צרות לעם ישראל והיווה סכנה ישירה וברורה לביטחונה של המדינה". במוסד ידעו שהיעד היה אמור להגיע לביקור במדינה מוסלמית ותיכננו לפגוע בו שם. החיסול היה אמור להתבצע באמצעות ירי של צלף מיומן מדירה סמוכה. תפקידו של הדרי היה להבריח את רובה הצלפים אל תוך המדינה המוסלמית ולהצט

הביטחון בידי איסור הראל, הרמות המייסדת החשובה ביותר בקהילת המודיעין. בתחילה מונה הדרי לאחראי הביטחון בנמל התעופה לוד, וב-1952 לאחראי על הביטחון במשרד החוץ. הדרי השתלם בגילוי מכשירי האזנה ויצא לנציגויות הישראליות במזרח אירופה. מעברו השני של מסך הכרז, הניח הדרי, יבקשו שירותי הביון של מדינות הגוש הסובייטי להאזין לישראלים. ההנחה התבררה כיותר ממוצדקת. בשגרירות בבודפשט, הונגריה, התגלה המיקרופון הראשון (הדרי שומר אותו אצלו עד היום למזכרת), וכך גם במדינות נוספות במזרח אירופה. לדברי הדרי, בשגרירות במוסקבה התגלו לא פחות משמונה מיקרופונים.

נראה ששירותי הביון המקומיים לא אהבו את הצעיר הישראלי שמגיע וחושף את האזנות. בספטמבר 1952, אחרי ארבע חודשים ערב עם אנשי השגרירות, החל הדרי לחוש ברע חום גופו עלה במהירות. כשהיה על סף עילפון, הוביל אליו רופא מה שגרירות האמריקאית. "מרוכר בהרעלה", פסק הרופא וערך לו שטיפת קיבה רחופה. הדרי, השברע, פטר את המקרה במשיכת כתף. "היה ברור לנו שינסו להגיע גם אלינו. זה חלק מהעניין".

זו לא תהיה הפעם האחרונה שחיו יעמרו בסכנה. הדרי המשיך לעסוק בהברחת יהודים לארץ במסגרת "נתיב". אבל ב-1954, כשהמוסד כבר היה ארגון נפרד, הראל, מי שהדרי מקפיד לכנות "מודי רובי", קרא לו שוב לרגל. זו הייתה תחילתה של קריירה מפוארת בשורות הארגון הצעיר.

הדרי הוצב בתחילה ב"צומת", אגף הפעלת הסוכנים של המוסד, ונשלח למפקדת האגף, שפעלה אז מפריז. בעיד האורחות למד את רוי הפעלת המקורות והחיים תחת כיסוי. אחר כך שלח אותו הראל לאתיופיה. הפעם לא רק הדרי, אלא כל המשפחה, כולל הבן הבכור דוד (מאוחר יותר נולדה להם בת נוספת) היה תחת כיסוי של משפחה עשירה רוברת צרפתית שהגיעה לאפריקה לרגל עסקיה הענפים.

לא פשוט להיות עם ילד קטן באלו הימים.

פנינה צחקת: "מה שקרה לו זה שדור נהיה פסיכולוג". "הוא לא רוצה לשמוע לא על שב"כ ולא על המוסד ולא על מודיעין", מוסיף הדרי. "דוד שירת בחיל האוויר ואחר כך הפך להיות פסיכולוג מצליח. דווקא שם צף העבר. בשביל להיות פסיכולוג אתה צריך לעבור בריקות שונות. אצל דוד הם עזרו והודיעו לו שהוא מסתיר משהו, שמשוה מפריע להם. הביאו עוד

על הסרט "מינכן": "כולם מהיחידה הלכו לראות. אני לא רציתי, אבל משהו מקיסריה התעקש ושיכנע את אשתי פנינה לבוא גם, כי ידע שאם היא לא תבוא, אני לא אבוא. אז נאלצתי להסכים. לקחו אותי בשתיים בצהריים ונסענו לסינמה סיטי לראות את זה. תאמין לי - נרדמתי באמצע. איזה שטויות. איזה שיעמום"

בן־לאדן (בצילום הקטן)
ומקום המסתור שבו חוסל.
"אף אחד לא נעשה השוואה
בין הפעולה הזו למה
שעשו כאן ב־73"

צילום: אריאל

עליי: למה אני לא מפוצץ ארבעה אוטובוסים בביירות או בקהיר? אמר הרדי. "הרי כל מה שהם עשו פה בארץ – אנחנו היינו יכולים לעשות להם בקהיר, ברמסק, בעמאן או איפה שאתה לא רוצה".

אז מה אמרת להם?
"שאני לא הייתי מוכן לצאת למבצעים כאלה. אסור לרדת לרמה שלהם, לא היינו עד כדי כך מיואשים. חיפשנו פגיעה סלקטיבית, ששאר המחבלים יידעו שזו מדינת יש ראל, אבל בלי שום טביעת אצבע. עד היום הם שוברים את הראש על כל מיני מבצעים שלנו: איך הם תגיעו מאין הם הביאו את האמל"ח? מאין הם נמלטו? כל הדברים האלה".

נאדה, נאדה, נאדה

בתחילה, גולדה הייתה מסיגת מהשימוש ביכולת החיסול של המוסד על אדמת אירופה. החשש היה שכ שהגופות ייעדו, ייפגעו יחסי החוץ העדינים ממילא של ישראל. אבל מינכן שינתה את הכל.

אחרי ספטמבר 1972, בתגובה לרצח הספורטאים באולימפיאדה, הפכה גולדה (הרדי: "אני ממעריציה") את דעתה מהקצה אל הקצה והודתה להרדי לצאת למבצע חי-סולים רחב היקף באירופה.

לימים נטען כי מבצע החיסולים כונה "זעם האל" או "חריב גרעון", אך הרדי מבהיר ששמות הקוד היו שונים לחלוטין, בדרך כלל על שם עובדות המוסד, ובנאליים לג-מרי. גם הסיפור כאילו חוקם בית דין, שבו התנהל דיון עם תובע וסנגור ו"שפט" את היעדים שלא בפניהם, לא היה ולא נברא, כמו גם קיומה של "ועדת איקס" הסודית. "מה שקרה באמת הוא שגולדה צידפה אליה כמה שרים כדי לקבל ביחוד את ההחלטות על החיסולים".

החיסול הראשון בסדרה היה של עאירל וואיל וועייתר, ששימש נציג פת"ח ברומא. בסלון ביתו של הרדי מוצג שי הפרידה שקיבל מהמוסד כשעזב: אקרה ברטה מושק, מקובע במסגרת עם הקדשה. האקרה הזה שימש לחיסולו של וועייתר.

בתוך מעט יותר משנה ביצעה קיסריה בפיקודו של הרדי מסע חיסול שקטל 14 אנשים. החיסולים היו נמשכים עוד, אלמלא הכישלון המהדהד בפרשת לילהאמר, שאלה עוד נגיע בהמשך. כך או כך, עבור ארגון מודיעיני שכל מבצע חיסול שלו מחייב הכנות קפדניות, זה מספר עצום, חסר תקדים בהיסטוריה של הביון.

היו טענות בלתי פוסקות במוי שיפולתם, פולל בפי-קידים זופרים והוגי דעות פלסטינים, ולא תמיד במפקדי פרור בפזרים.

"לא אני קבעתי את זהות היעדים. כפי שאני מבין וידע, היעד נקבע לפי מעורבותו בפגיעות עד אז, מירת הסיכון שהוא מהווה ואיזה נזק פוטנציאלי הוא עלול לגרום בעתיד. החומר הזה הגיע לראש הממשלה ולשרים".

איך זה עבד?
"בהתחלה סימנו לנו את 11 המעורבים ברצח הספור-טאים, אחד כך התווספו יעדים נוספים. כשאשר האובייקט בידי ראש הממשלה, הועבר תיק המטרה לדומי (אברהם בן פורת, קצין המודיעין של קיסריה – ר"ב) והוא היה מרכז את המודיעין למבצע עצמו, כך שכאשר הלוחמים היו מגיעים לזירה, הם הרגישו כאילו נולדו שם. הודק היה שאם אין מודיעין – אין מבצע. נקודה. בלי אף חדיגה. דומי הריבך אצלו כארון את תמונות היעדים והיה מסמך עליהם 'איקס' אחרי פעולה מוצלחת".

ברוב המבצעים, הרדי הקפיד להיות נוכח בעצמו בשטח: "הייתה צריכה להיות סמכות פיקודית בכירה בשטח, והיו לי שתי מעלות שלא יכולתי לוותר עליהן: ראשית, הכרת חזירה. בחלק מהמקומות שבהם פעלנו, לא היה איש במ ערכת המוסדית כולה שהכיר אותם טוב כמוני. אני נהגתי ופעלתי באופן חשאי ברומא עוד ב־1948, כך שככל פעם שהיו צריכים משרד או מקום טוב לשכוד אפנוע, ידעתי להיכן להפנות את הלוחמים וחסכתי זמן יקר".

"העניין השני הוא המילה הזו, 'אחרי'. הרי יכולתי לשבת במלון ברומא, לא להסתכן, ושהחבר'ה ידרצו ואחר כך יבואו לרווח לי. חשבתי שזה לא נכון ושעצם נוכחותי ביורה תסייע רבות".

בפרור של דבר, חלליה שלמה אמנה עופקת במבצע, אבל בדרך כלל רק איש אחד מבצע את חירי. איך בחרת את האיש הזה?

"התרמית שנוצרה לקיסריה בכלל ולכירון בפרט, כאילו

על חיסול בן־לאדן: "הסיי-איי-איי וכל קהילת המודיעין האמריקאית עבדו עשר שנים בניסיון למצוא את בן־לאדן, ועוד שנה שלמה תיכננו איך להביא שלושה הליקופטרים ולהרוג אותו. ב'אביב נעורים' הרגנו שלושה בן־לאדנים, וכשכל התכנון האמיתי של המבצע מתנהל בעשרה ימים"

אנו סבורים, כן יכולה לבצע 'פשע' מושלם, בהיתנת השק-עת הזמן והמשאבים. קיסריה היא זו שתוציא אותו לפועל". תחת פיקודו של הרדי המשיכה קיסריה לפעול במדי-נות ערב, במבצעים מגוונים. באחד מהם, למשל, הושבת משלוח קומנדוקרים לצבא המצרי בדרך מקורית במיוחד: כמיות של סוכר שנשפכו למנועים.

אבל את עיקר המשאבים השקיע הרדי באותה תקופה לא במדינות העימות, אלא באתגר החדש שצץ לפתחה של קהילת המודיעין: הטרור של פת"ח ושאר הארגונים הפלסטיניים. הרדי: "היינו חייבים להחליף את הדיסקט של קיסריה: לעבור לאנטי-טרור. ואני, אין לי לא לוחמים מתאימים לדרוף אחריהם ולא אמל"ח מתאים לפגוע בהם". הניסיונות הראשונים אכן היו מגושמים משהו. מירע מודיעיני באיכות לא מספקת ויהה משרד מסוים בביירות כמפקדה של אשף בעיר. לוחמי קיסריה כיוונו ארבי-עה טילי ארפיגי (הרדי: "זה כל מה שהיה לנו אז") עם טיימרים לחלונות המשרד ונמלטו מהמקום. בסופו של דבר התברר כי מדובר במשרד מינהלי בעיקרו. מהיך "נפעצו כמה מזכירות ונשרפה קצת ניידת", אך הנזק לא היה כבד. זמן קצר לאחר מכן פוצצו לוחמים של קיסריה בביירות את הסופר הפלסטיני רסאן כנפאני, שהיה הדובר של החזית לשחרור פלסטין, כתגובה על הטבח בלוד.

בתקופה הזו החל להתגבש דפוס הפעולה של מה שהיום קרוי "סיכול ממוקד": פגיעה אישית בחייו של מחולל הט-רור. אחד היעדים היה המפקד המבצעי של החזית העממית, דיע חדאד. בתחילה, לוחמי של הרדי פוצצו את ראש לש-כתו. אחד כך תיכננו לחסל אותו, בביתו. "אבל מה לע-שות", אמר הרדי, "שבבית היו שני חדרים, אחד ששימש סלון ובשני ישבו האשה והילדה. גולדה הודתה לנו שלא תיפול שערה מראשו של חף מפשע, אחת הייתי מגלה את כל הקומה. מה שקרה זה שהלוחם ראה את היעד, כיוון לשם את הטיל, הפעיל את הטיימר והסתלק. בדיוק רגע לפני, המוח בל עבר לתור השני – וניצל".

קשיים כגון אלו הולידו אצל הרדי את הרעיון להקים כוח ייעודי שיעסוק רק במה שמכונה במוסד "מבצעי פיגוע". כך נולדה כי-רון: יחידה מיוחדת, "שלא תעסוק באיסוף מודיעין כמו שאר הגופים, אלא באופן ממוקד בפעולות פיגוע".

במערכת הפוליטית של אותם ימים היו כאלו שלחצו על המוסד לפעול בדרך של עין תחת עין. "כשאוטובוס בירושלים התפוצץ, הסתכלו

לימים, כשהרדי כבר יהיה מפקד קיסריה, הוא יתכנן מבצע נוסף כדי להתנקש בחיי אותו רב־מחבלים. ב־1970 נוצרה הזדמנות כזו: אירוע שבמהלכו צלף יוכל לפגוע במטרה. הרדי ואנשיו הגיעו למדינת היעד כמה פעמים כדי לבחון את השטח ולתכנן את המבצע.

הכל היה מוכן למבצע, אך ראשת הממשלה ראו, גול-רה מאיד, לא אישרה את הוצאתו לפועל, מחשש שמבצע כזה יגרום לגל ניסיונות פגיעה בבכירים ישראלים. מכיוון שהמבצע היה למעשה מוכן, ביקש הרדי המאוכזב אישור ל"מבצע דמה" לצורך אימוץ: כלומר, להגיע למקום שממנו אמור להתבצע היד, לכוון למטרה – ולהימלט מהמקום ללא ידי. הכל בוצע באופן מושלם, וראשו של היעד הופיע בכונת של הלוחם המתוסכל שהיה אמור להרוג אותו. הוא עזב את המקום במרמור.

היעד, אגב, מת מוות טבעי מאוחר יותר.

הפשע המושלם

ב־1965 עבר הרדי לאגף קיסריה, שהיה אז חדש יח-סית, ומונה לסגנו של ראש האגף, יוסף יריב. אלו היו ימים קשים במוסד, שבתוך כמה שבועות איבד שניים מלוחמיו הבכירים: אלי כהן, שנתפס ונתלה ברמסק; ורולפנג לוך, שכמה שבועות אחד כך נעצר ונכלא במצרים.

הרדי מונה לוועדת החקירה של פרשת וולפנג לוך, ותוך כדי כך למד לעומק את דרכי הפעולה של קיסריה. עם הזמן, העניק ראש האגף יריב להרדי יותר ויותר שטחי פיקוד וסמכויות. אבל כשידיב פרש, החליט ראש המוסד מאיר עמית שלא למנות את הרדי למפקד קיסריה, לטענת הרדי כי היה "איסריסט", כלומר מזוהה עם איסר הראל. הרדי ביקש לפרוש מהמוסד, אבל "בסוף, ברגע האחרון, שיכנעו אותי להישאר. בריעבר, אני לא מצטער על כך".

ב־1970, כשצבי זמיר כבר כיהן כראש המוסד, קיבל הרדי את המינוי המיוחל לראש קיסריה, תפקיד שימלא בעשור הבא. זה עומד להיות עשור סוער במיוחד.

הרדי קבע לקיסריה ארבע מטרות מרכזיות: איסוף מודיעין במדינות יעד; איסוף מל"מ (כאמור, מודיעין לקראת מבצע) לפני פעילות במדינות יעד; מבצעי חבלה ופגיעה; ומשימות מיוחדות, כמו הברחת חטופים במעברי גבול. במסמכים הפני-מיים של המוסד באותה תקופה כתב הרדי, כי "יש הטוענים כי אין דבר כזה 'פשע מושלם'. ממלכה (כלומר מדינה ריבונית – ר"ב), כך

טיל סטרה. "מרחק של רוגטקה מנמל התעופה"

החטופים שבים
מאנטבה. "רבין אמר
לי: 'זהו, זה בדיוק מה
שאני הייתי צריך'"

חם של היום במוסר הוא כבר כן איש קומנדרו. היום קיסריה יכולה לעשות את 'אביב נעורים' לבדה.
"אביב נעורים" היה מבצע חיסול רב-משתתפים, כשהרדי וראש המוסר צבי זמיר ליוו אותו מבדוק הפיקוד בקריה. מיד כששבו הלוחמים בשלום לארץ, המדיאו הרדי וקבוצת לוחמים אחרת לאירופה למבצע אחר, כבר ביום שאחרי. מחלקת הלוגיסטיקה של המוסר שלחה ברדאר בינלאומי לסוכנויות השכרת הרכב את מפתחות המכוניות ששכרו לוחמי קיסריה בלבנון ונותרו נטושות בחוץ, עם מלוא התשלום שהובטח להן, פלוס פיצוי על הצורך לנקות אותן.
הרדי: "אני התפלאתי שאחרי חיסול בן-לארון, אתם העיתונאים נתתם לזה לעבוד ככה, אבל אף אחד לא עשה השוואה בין הפעולה הזו למה שעשו כאן ב-73'. הסיי-איי-איי וכל קהילת המודיעין האמריקאית עברו עשר שנים בניסיון למצוא את בן-לארון, ועוד שנה שלמה תיכננו את המבצע: איך להביא שלושה הליקופטרים ולהרוג אותו. ב'אביב נעורים' הרגנו שלושה בן-לארנים, וכשכל התכנון האמיתי של המבצע מתנהל מ-1 באפריל עד 10 באפריל".

הימים ההם היו הימים שבהם נבנתה האגדה סביב יכולתו של המוסר. למרות ההקפדה על תכנון מדויק לפרטי פרטים, הרדי מספר שלעיתים גם המול והמקורות הם שח קנים ראשיים בעולם הביון. באותה הפעמים, למשל, הגיע הרדי למילאנו, לבקר את לוחמיו שעסקו במעקב אחר פעיל אש"ף. רצה הגורל ובדיוק כשהגיע עם עוד לוחמת לבדוק את רידתו של הפעיל, הם ראו את היעד נכנס למכוניתו ומתחיל לנסוע. הרדי החליט בספונטניות: נוסעים אחדיו. זו הייתה תחילתו של מעקב מתיש שארך 18 שעות רצור פות, כולל בחשכת הלילה. הרדי והלוחמת התחלפו ביניהם בנהיגה והצליחו בקושי לעקוב אחרי המכונית האמריקאית שבה נהג המחבל. למולם, לאותו רגש הייתה תאורה אחורית מיוחדת, שאיפשרה לזוהר את הרכב גם בחשיכה מוחלטת. הם חצו גבולות מדינות, הרים ועמקים וכל זאת בלי עזרים טכניים, בלי איתוראנים, נוגל אידת, סלולרי או גי-פראס. אפילו נשק לא היה להם. בסופו של דבר הגיע היעד לדירת מבטחים בפאתי פריז.

רק אז חברו הרדי והלוחמת לצוות נוסף והחליטו לעדכן את המשטרה המקומית. השוטרים שפשוט על הבית גילו בו קבוצת טרוריסטים ומצבור נשק גדול. "שמע", אמר הרדי, "אם הייתה לי את הטכנולוגיה שיש היום, הייתי הופך את העולם. היינו מחפשים או בנרות בחברות ההשכרה מכוניות עם אנטנה גבוהה, כדי לחבר אליה את מכשירי הקשר, או עומדים ברחוב עם אנטנה מורה שאז הייתה מראה מאד לא רגיל בציבור, והייתה מקרקשת לנו באוזן ולא היינו שומעים כלום. אני רואה מרחוק את הלוחם, הוא מדבר אבל אני לא שומע כלום, ואז אומרים לי שצריך להתרחק מהמגנדות ברחוב (שיצרו הפרעה לתקשורת - ר"ב) ורק אז נצליח אולי לשמוע משהו".

אלא שאז, אחרי שורה של הצלחות מוזירות, בא גם הכישלון המהדהד. קיסריה של הרדי הסתבכה בפרשת לילהאמר.

לחדד את החרב

ביולי 1973, במסגרת המבצע לחיסול המעורבים ברצח הספורטאים, הגיע צוות של קיסריה לעיירה הנוורוגית לילהאמר. היעד שלהם היה לא אחד מאשר עלי סלאמה, מי שבמוסר טענו שהוא קצין המבצעים של ארגון "ספטמבר בר השחרור". אלא שהצוות טעה בזהו היעד חיסל בשוגג צעיר בשם אחמד בושיקי, מלצר ממוצא מרוקאי. אחד כך, שישה מאנשי המוסר נלכדו על ידי המשטרה המקומית. הרדי מתייחס לראשונה לאירוע שער היום, כך ניכר, הוא הפצע הכואב ביותר בקריירת המודיעין שלו. "בלי-להאמר הייתה תקלה כפולה: קודם כל, טעות בזהו. שבעה לוחמים וזהו את בושיקי כסלאמה, כלומר השוו בין התמונה שלו שהייתה בידיו ובין האיש שראינו ברחוב ואמרנו: 'זה הוא'. זאת, בניגוד למיעוט שחשב שזה לא הוא. אתה צריך לקבל החלטה, אתה הולך לפי הרוב, כשגם אתה חושב שהם זהים לחלוטין. הכי קל להגיד: 'לא ללחוץ על ההדק', אבל אז אתה לא תעשה אף מבצע".

"הטעות השנייה הייתה בניסיון. אחד מהצוותים שיצאו מלילהאמר היה צריך להשליך את מפתחות המכונית הש"כורה ולחזור ברכבת. אבל הם, משום מה, החליטו להחזיר את הרכב לחברת ההשכרה, שזה דבר שאנחנו אף פעם לא עשינו. שם כבר חיכו להם שוטרים, אחרי שאתה מהעדרות לביצוע רשמה את מספר הרכב. הם נעצרו והובילו לדירה

צילום: דוד רובינר, אייפי

יהיה 'און רה ראן'. המחבל יודע שאתה אחריה, וכשאתה בבדיחה, קשה לך מאוד לתכנן את הפעולה הבאה. הכי קל היה להגיד שלא ניתן להדביק את הטרור לגמרי ואז לא לעשות כלום, אבל אז הטרור היה מקבל ממדים מפלצתיים. אנחנו רי הצלחנו במלחמה בטרור בתקופה הזו, 1965 עד 1980. לא סתם ערפאת לא ישן באותה מיטה פעמיים ברציפות".

ערפאת היה מורה מבחינתנו?

על מבצע ההתנקשות אחרי מינכן: "ישבנו במכונית במעקב אחרי מחמוד המשארי. האובייקט הולך ברגל בפריז ואני רואה את הלוחם שאיתי כולו להוט. הוא אומר לי: 'המפקד, תן לי לרדת, אני תוקע בו חמישה כדורים ונגמר הסיפור'. אמרתי לו: 'תירגע, זה לא המקום'. המשארי הגיע הביתה - והתפוצץ"

"בחחלט, תמיד, משרה מרכזית. הבאנו מידע מדויק היכן הוא נמצא, אבל חיל האוויר הגיע לשם בכמה דקות אחר. בסופו של דבר, הסיבה שבגללה ערפאת נותר בחיים היא מחסור במודיעין מבצעי, לא כל סיבה אחרת. כנ"ל לגבי אברג'יהאר ואבראיר".

18 שעות מרדף

באפריל 1973 היה הרדי שותף למה שיהפוך לאחד המבצעים האגרניים של המוסר וצה"ל - "אביב נעורים". אנשיו של הרדי, יחד עם לוחמי קומנדרו, פשטו על יעדים בביירות ובצידון, חיסלו שלושה בכירים בפת"ח ופוצצו מתקנים אסטרטגיים של ארגון הטרור. המבצע הנוער והתבסס על מודיעין מדויק שסיפק המוסר.

למה בעצם המוסר לא עשה את זה לבד?

"כי אז היה לנו מודיעין, אבל לא יכולת ביצוע. תבין, היה לנו את המידע היכן גרים שלושת היעדים ולוחמי קיסריה אספו עוד ועוד מודיעין. אבל הם אינם אנשי קומנדרו. כדי לעלות לקומה רביעית בשני בניינים ולדסס את האובייקטים, אתה צריך לדעת להוריד זקין, אתה צריך לדעת לשלוף אקדח או לזרוק סכין. אני, קיסריה, יכול להביא את איש הקומנדרו עד המיטה של האובייקט. אבל אני לא יודע להורג אותו (הרדי מדבר על אנשי קיסריה, בניגוד לכידון - ר"ב). מכאן מגיע שיתוף הפעולה עם צה"ל, ובאופן טבעי הלכנו לסיירת מטכ"ל שתורע הכי טוב לבצע את המשימה הזו. 'היום, אגב, קיסריה כבר לא צריכה את הסיירת. הלו-

נורייגה. "מלחמה שאפשר לחסוך"

את זה מתוך אמונה. לאף לוחם לא היה ספק אם הוא צריך לעשות או לא, לא היה היסוס קל שבקלים.
"לכן השאלה על מי הטלתי בסופו של דבר את המשימה הזו אינה חשובה, כי כולם ביחידה פעלו מתוך שכנוע פנימי עמוק והיו מוכנים לבצע את ההוראה. הבחירה שלי באדם מסוים הייתה לפי אופי המשימה באותו רגע ודרישות המבצע. בדרך להורג את מחמוד המשארי (נציג פת"ח בפריז, שנפגע בפיצוץ בביתו בדצמבר 1972 ומת מפצעיו כחודש אחר כך - ר"ב), ישבנו במכונית במעקב אחרי - לוחמת אישה, לוחם גבר אחד ואני. האובייקט הולך ברגל בפריז ואני רואה את הלוחם כולו להוט. הוא אומר לי: 'המפקד, תן לי לרדת, אני הולך אחריה, תוקע בו חמישה כדורים ונגמר הסיפור'. אמרתי לו: 'תירגע, זה לא המקום, סתם יעורר תשומת לב. תשב בקטע ונרפוק אותו בבית'. והוא אכן הגיע הביתה, הדים את הטלפון והתפוצץ".

ואם קרה לך שלאחר פעולה מישור מהלוחמים התחרפו?

שחזרתי איזושהי פראומה?
"נארת, נארה, נארה. תראה, אנשים היו כל כך שלמים עם עצמם. זה לא חייל שפתאום אתה בוחר: 'בוא תהיה צלף עכשיו', בלי שהכנת אותו. הלוחם חי באווירה של קיסריה, שבה כולם, עד אחרונות המזכ"ר, רוח, היו שותפים ושותפות בכל הרברים ושלמים איתם".

לתחילתך, באותה עת ניצחתם את המרדף?

"תראה, טרור אי-אפשר לחסל לחלוטין, אבל אתה יכול להביא אותו למצב שהטרוריסט כל הזמן

מימין: המטרה, עלי סלאמה. למטה: קורבן החיסול השגוי, אחמד בושיקי

לירות בתוך הדירה, כשאני לא יודע מי זה השכן שלו ומי עוד עלול להיפגע? אולי ראש ממשלת איטליה ג'ורג'ו ממוז'י? אולי הסבתא של ראש ממשלת איטליה? אסור לפ' עול באופן פראי כזה."

בתמורה לטיפ המצוין קיבלה ישראל צ'ופר מהאיטלקים: את אחד מטילי הסטרלה, שלא היה מוכר אז במזרח התיכון. הטיל הועבר למעברה של מערכת הביטחון לבריקות ולניסויים.

הפעולה ברומא אמנם מנעה אירוע טרור איום, אבל הארגונים הפלסטיניים המשיכו לנסות למצוא דרכים להרוג. ביוני 1976, כשמשוטט אייד פראנס עמוס נוסעים יש ראלים נחטף, ביקשו הטרוריסטים להנחית אותו הכי רחוק שאפשר מהזרוע הארוכה של ישראל: באנטבה, אוגנדה. הררי: "למבצע אנטבה יש שלושה גיבורים. הראשון הוא

שבה היו כל השאר, ושם המטרה הנורווגית אספה אותם כמו ביצים עזובות."

בדיעבד, מתחו עליך ביקורת ששילבת גם אנשי מינהל לת, לוגיסטיקה ובאלה שפרסם פיימו את קורס הלוחמים במבצע.

"אני אתן לך מחמאה. אתה אדם רציני. כן?" תלו את מי שואלים.

"יפה. אז נניח שאתה הלוחם שמגיע לנורווגיה. אתה לא יודע את השפה. אז אתה לא יודע לזהות רחוב ולא יודע לקרוא כותרות בעיתון, שיכולה להיות רלוונטית למבצע שלך. המון דברים שאתה לא יודע. במילים אחרות, האנשים שלי לא דוברים את השפה. אז אני לוקח את החצי מוכשרים, כולל קוואזי-לוחמים, כלומר כאלה שנמצאים באמצע הקודם, אבל כן יודעים נורווגית. כי זה מה שיש לי ואני חייב מישור שיתרגם. אתה בסוף העולם, ליד הקוטב הצפוני, וחייב סוג כזה של כוח אדם. אלה לא חובבנים, אלא אנשי מוסר ואנשים עם רקע מבצעי."

מדוע לא לקחת אחריהם על מה שקרה ועזבת את התי מקיד? בבל זאת, אדם חף מפשע נורע בפעולה שלכם.

"בהחלט כן לקחתי אחריהם. גם אני וגם צביקה (ומיר, ראש המוסד - ר"ב) הגשנו את התפטרותנו לגולרה מאיר. היא לא הייתה מוכנה לשמוע על זה. אמרתי שיש משימות חשובות, שצריך אותנו ואנחנו חייבים להישאר. במהלך אותם שבועות קשים, כשהיה צריך לדאוג ללוחמים בכלא, היא חזמינה אותי אליה למטבח ברמת אביב, הכינה לי תה ועשתה מאמצים גדולים לעודד אותי."

מה עם מבוינתך הלוחמים המרכזיים שהפיקת מהפרישה להמשך הדרך של קפריזה?

"קראתי לזה 'לחוד את החרב': להכין אנשים יותר טוב, לבחור אנשים יותר מוכשרים ואחר כך לאמן אותם טוב יותר."

הררי לא מוכן להודות בכך כפה מלא, אך הכישלון בלילה האחרון הוביל למדיניות חיסולים הסטנית הרבה יותר. הררי חש זאת זמן קצר לאחר מכן, כשהוא עצמו הוביל לחזמי כידון במעקב אחד חוליה של פת"ח, שעליה פיקד אמין אל-הינרי, לימים ראש המודיעין הפלסטיני בגרה. החוליה קיבלה טילי סטרלה חדשניים (טיל כתף נגר מטר סים), שעימם תכננה להפיל מטוס שימריא מנמל התע"ר פה פיומיצינו ברומא. הררי ואנשיו עקבו אחד המחבלים, שהובילו את הטילים לדירה בבית בפאתי רומא (הררי: "זה מרחק ירי רגשקה ממסלול ההמראה"). התוכנית של המחבלים הייתה לשגר את הטילים מהגג.

בגן ציבורי סמוך התפתח ויכוח בין הררי ומיר לאחד הלוחמים. הלוחם טען שאפשר להיכנס לדירת המחבלים ולהרוג אותם במקום. ראש המוסד ומיר, לאחר התייעצות עם הררי, לא קיבל את ההצעה והורה להעביר את העניין לטיפול שלטונות איטליה, שעצרו את החוליה. הררי: "אני רואה את זה כאילו היה אתמול: ישבנו שם על הדשא בגן הציבורי. היו לנו עוד שעות רבות עד למועד שבו הם התיי כווננו לבצע את היידוט, והתלבטנו איך אני יכול להתחיל

על הכישלון בלילה האחרון: "הייתה שם תקלה כפולה: קודם כל, טעות בזיהוי. שבעה לוחמים זיהו את בושיקי כסלאמה ואמרו: 'זה הוא'. הטעות השנייה הייתה בנסיגה. אחד מהצוותים החליט להחזיר את הרכב לחברת ההשכרה, שזה דבר שאנחנו אף פעם לא עשינו. שם כבר חיצו להם שוטרים"

יצחק רבין, שקיבל את ההחלטה. זה לא עניין פשוט לקחת שלושה הרוגים ולבואינג אחד עם 300 איש ולשלוח אותם 4,000 ק"מ לאזור לא מוכר; הגיבור השני הוא המפקד שנפל, יוני נתניהו; והגיבור השלישי, שבלעדי אין מבצע, הוא ריד, הלוחם שלי שיצא לשטח לאסוף את המל"מ."

ריד, לוחם ותיק של קיסריה, השתמש בכיסוי של טייס חובב שיוצא לעשות סיבובי היכרות עם נמל התעופה באנטבה, ועוד אגב כך גיחת צילום מעל מסלולי ההמראה והטרמינל הצד. הוא צילם מהאוויר ומחקרע אינספור סרטים ואפילו קשר קשרים עם אנשי מגדל הפיקוח, כדי לבדוק את קוטר פיית התרלוק המקומית למטוסים, זאת על פי בקשת חיל האוויר.

הררי חיכה בקוצר רוח לחומר המודיעיני בנמל התעופה בלוד: "בחמש בבוקר אני מחכה בכך גוריון. כשקיבלתי את השקית עם כל סלילי הצילום, זינקתי למעברה, וכשד צילומים היו מודפסים, מיד שלחתי אותם להדפוסים, ללוחמים שבדיוק עמרו להמריא בדרך לאנטבה. שלושה עותקים לקחתי איתי ונסעתי לשיבת הממשלה, שם נמצא ראש המוסד, חקה (יצחק חופי - ר"ב).

"רבין נטה שלא לאשר את המבצע בגלל חוסר במור דייעין. אני פורס את כל הצילומים על השולחן שלו.

* אהרון קליין: "מייק הוא מיתוס העוצמה של המוסד"

לכצע כל דבר. זה הישג מאוד מרשים. אני גאה מאוד שזכיתי למידה כה גבוהה של אמון מהאיש הזה. העבודה איתו מרתקת - הרי כרוך שלו מדיהים, הוא זוכר דברים שקרו לפני 40-50 שנה ואף יותר, כולל הצבעים הריחות."

הספר מצטנר מאוד. גם בסיפורים שהוא כולל, חפריים שמות, מראי מקום ותנאים. במקביל, הוא מתאר רק את נקודת המבט והפריימיטיבית של איש אחד.

"נכון. יש פרקים שלמים שלא נכנסו לספר בגלל צנזורה, קודם כל של מייק עצמו, שגם היום הוא זהיר מאוד, ומאחר יותר בשל פסילות של המוסד והצנזורה הצבאית, שטענו כי אפילו אם רברים פורסמו בעבר, לעובדה שהם באים מפיו של מייק יש משקל שונה. זה גם נכון שהספר מבוסס על קול אחד, קולו של מייק. אבל בראייה שלי כעיתונאי וכהיסטוריון, נקודת המבט הזו חשובה מכדי לוותר עליה. אסור היה לפסס את עדותו הדרמטית."

עטיפת הספר

הספר "איש המבצעים" הוא מעין המשך לספרו הקודם של אהרון קליין "חשבון פתוח", שעסק בשורת פעולות המוסד לאחר טבח הספורטאים במינכן. "היה לי סימנינג מוצלח מאוד. באתי לתת למייק את הספר ושאלתי אותו שוב אם יאות לכתוב איתי את סיפור החיים המופלא שלו. הפעם מצאתי אותו בשל ומוכן יותר, גם בשל ההכרה שהומנים השתנו, וגם כי בעת הזו כבר מותר לדבר על חלק מהדברים שפעם נחשבו לסוד כמוס.

"מייק מבין שהיום אפשר לשחרר יותר ולש תף יותר ולספר את האמת על מה שקרה. אני שמח שבעזרת הספר הזה נוכל להבהיר חלק מהעובדות באשר לאותה תקופה טוערת של המלחמה בטרור, אחרי שפורסמו כל כך הרבה פיקציות בנושא.

"האיש הזה, מייק הררי, הוא למעשה זה שיצר כמו ידיו את מיתוס העוצמה של מדינת ישראל, של המוסד, של היכולת להגיע לכל מקום על פני כדור הארץ,

צילום: יובל חן

קליין. "עדות שאסור לבטל"

הררי, בביתו. "הכי קל להגיד: לא לחנוך על החדק, אבל אז אתה לא תעשה אף מבצע"

צילום: אילן ספירא, תמריקון

לפרסומים, בדרך היבשה. הבתם שריק בשמו הטוב כמי שהיה מעורב בעסקים המפוקפקים של נורייגה מפריע לו מאוד עד היום והיה, כך נרמזה לי, בין הסיבות שהובילו אותו לכתוב הספר.

אם יש לו חרטות באשר לעבר, הן דווקא נובעות מהתחוששה שלא נעשה מספיק כדי לסגור חשבון עם נאציזם לשעבר. "חושב שהיה צריך לעשות יותר. כל זמן שיש נאצי אחד שנושם באיזו פינה בעולם – היינו צריכים לעזור לו להפסיק לנשום. ועוד דבר: היום, כשאני מביר את שטח המחיה של הנאצים האלה, מרכז ודרום אמריקה, וכמה קל היה לנו להפוך שם את העולם ולעשות מה שאנחנו רוצים – אני חושב: איזה אירוטיים היינו".

היה משהו מתוך כל הערב רב הזה של פרטים וספרים עליך שאמרת: וואלה, הוא מתקרב, הוא איכשהו נוגע בעניין?

"נארה, נארה, נארה".

ואם רמותו של קורץ מיהמתפפת הקפנה? הזכירה לך את עצמך באיזהו אופן?

"לא קראתי".

ואת "מינכן" של ספילברג ראית?

"כולם מהחירה הלבנו לראות. אני לא רציתי, אבל מי שהו מקיסריה התעקש ושיכנע את פנינה לבוא גם, כי ידע שאם היא לא תבוא, אני לא אבוא. אז נאלצתי להסכים. לקחו אותי בשתיים בצהריים ונסענו לסינמה סיטי לראות את זה. תאמין לי – נרדמתי באמצע. איזה שטויות. איזה שיעמום".

הררי ער לשינויים שהמקצוע שלו עובר בשנים האחרונות. "הטכנולוגיה משפיעה דרמטית. אתה משיג את הריים הרבה יותר מהר ומתפנה ומפנה משאבים לפיכך למבצע עצמו. פעם היינו מאמנים לוחמים שוב ושוב כיצד להיבנס לחדר, לסרוק בעין מצד לצד, ואחר כך להיות מסוגלים

* ראש המוסד תמיר פרדו: "חותמו ניכר גם היום"

ידיו, נחשבו אז כמו היום, לפורצי כל רמיון... הוא אסטרטג יצירתי הרואה למרחוק, אך גם בעל כושר תכנון קפדני ועמידה על פרטים ואדם נועז החותר לממש את משימתו ולהשיג את מטרתו.

תמיר פרדו

"פגשתי את מייק לראשונה באמצע שנות השבעים – הוא ראש אגף ואני קצין צעיר", מסכם פרדו, "אני זוכר את פניו לאחר נפילת יוני נתניהו במבצע אנטבה, את הכאב שעליהן ואת הנחישות להמשיך... מאז ראיתי בו מופת".

באורח נדיר כתב ראש המוסד המכהן הקדמה לספרו של הררי. העובדה כי תמיר פרדו עשה זאת מעידה גם על הכבוד שלו וזכה מייק הררי במוסד, אפילו 34 שנים אחרי שסיים את תפקידו שם.

"נדירים ומעטים הם המפקדים שהותירו חותם ברור הניכר גם יותר משלושים שנים לאחר שסיימו את תפקידם", כתב פרדו. "מייק הוא אחד ממתי המעט האלה. רפואי

עבודה חשיבה מבצעת שהנחיל כראש יחידת קיטוריה, לפני ארבעים ושלוש שנים, תקפים ונכונים גם בימינו, במאה העשרים ואחת. מבצעים, שבנה כמו

בבחירת החברים שלך".

לדברי הררי, לאחר פרישתו מהמוסד היה מעורב בכמה יוזמות עסקיות פרטיות בתחום ההשקיה בפנמה, ובמקביל המשיך לתחזק את הקשר עם שליטי המדינה. אז החלו היחסים בין פנמה לארה"ב להידרדר, עד שהנשיא בוש האב הורה בסוף 1989 לפלוש לפנמה. לפני כן פנו האמריקאים לישראל וביקשו כי הררי יגויס כמתווך בין פנמה לארה"ב. לשענת הררי, הוא גייס נוסחת פשרה, שבמסגרתה יעזוב נורייגה את השלטון ויוכל להגר עם ממנו הרב למדינה אחרת ולמצוא בה מקלט נוח. "בסופו של דבר", אמר הררי, "בשל מלחמות פנימיות בתוך הממשל, היוזמה כולה קרסה והמלחמה שאפשר היה לחסוך פרצה".

האמריקאים הכריזו על הררי כמבוקש, אך בעזרת סיוענים מקומיים הוא הצליח להימלט (לדבריו, ובניגוד

יצחק יושב ובוזז אותם בקפידה ואחרי ששאל ובודק, אומר: 'זהו, זה בדיוק מה שאני הייתי צריך', ומאשר את המבצע".

רבין, כך על פי מקורביו, ראה בצילומים כי הטרימל מאוכלס בשומרים אוגנדים, מה שהיה מבחינתו אינדיקציה לכך שהמחבלים לא מילכדו את הכניין, וחשש המרכי שלו.

דויד נפטר בינתיים, וכשכנע שעבר הגיע בנו לבקר את הררי כדי לשמוע סיפורים שלא שמע מעולם על אביו. הוא לא הבין או הנכד היחיד של לוחם קיסריה שמגיע להררי כדי לפזר מעט מהתעלומה המשפחתית.

להפוך את העולם

הררי פרש מהמוסד ב-1980, כשקיבל הצעה לעבור לשוק הפרטי בתפקיד מנכ"ל קבוצת ביטוח. הוא לא אומר זאת בפה מלא, אבל סביר להניח שהחלטתו שלו קשורה להבנה שבגלל פרשת לילהאמר, לא יוכל להתמנות לראש המוסד. ראש הממשלה מנחם בגין ניסה לשכנע את הררי להישאר, אך הררי עמד בסירובו. בגין ביקש שהררי לפחות ימשיך לשרת במילואים במוסד, וכי יוסיף לרכז את הקשר החשאי עם ראשי המדינה בפנמה, שבו ראה בגין נכס אסטרטגי למדינת ישראל.

באותם ימים שלט בפנמה מכר ותיק של הררי, הגנרל מנואל נורייגה, בעצמו איש מודיעין לשעבר. הררי היה זה שהקים את הקשר החשאי עם קודמו של נורייגה, עומר טוריהוס. הררי מודה שנורייגה לא נמנה עם ל"ו הצדיקים וחלק מההאשמות שהוטחו כלפיו בנוגע לסחר בנשק ובסמים לא היו מופרכות, אבל מרגיש: "אף פעם לא היינו מעורבים בנושאים הללו ושניהם ראגו בקפדנות כי לא נבוא במגע עם שום דבר מהסוג הזה. אין מה לעשות: בעסקים האלה אתה לא יכול להיות קפדן מדי

לשחזור בדיוק את כל מה שראו לפרטי פרטים: כאן תמונה וכאן ביטא, ואת פני האנשים שפגשו. היום כל זה אפשר לפתור עם אלקטרוניקה. בעזרת אייפון אתה משיג תוצאות מרהיבות. אבל למרות הכל, ולא משנה עד כמה תתפתח הטכנולוגיה – בסוף שום דבר לא יחליף את הלוחם בשטח".

במערכת התעקשו שאשאל – אני אמרתי שאין לה פיר

כוי, אבל בכל זאת אשאל: האם הייתה איזושהי פעולת

חיפול שאתה ביצעת בעצמך, ואם כן, מה הייתה?

"אמור לעורך שלך שאני מבין אותו".

ו...?

"שאני מאוד מעריך אותו".

ו...?

"שיאלתו בעצמו תשובה".

ronen@ronenbergman.com

על לחצים פוליטיים: "כשיאטובוס בירושלים התפוצץ, הסתכלו עליי: למה אני לא מפוצץ ארבעה אוטובוסים בביירות או בקהיר? עניתי שאני לא מוכן לצאת למבצעים כאלה. אסור לרדת לרמה שלהם, לא היינו עד כדי כך מיואשים. חיפשנו פגיעה טלקטיבית, ששאר המחבלים יידעו שזו ישראל, אבל בלי שום טביעת אצבע"

